

ВІТАЄМО З ДНЕМ ЗНАНЬ!

Газета Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

П

едагогічні Вісті

Вересень, 2009 року

Навчальний процес в університеті у 2008-2009 н. р. був спрямований на вирішення завдань реформування вищої школи у відповідності до сучасних світових вимог до підготовки кваліфікованих фахівців, конкурентоздатних на ринку праці, здатних до компетентної, відповідальної та ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні державних стандартів. З цією метою завданнями навчально-виховного процесу в університеті було створення організаційно-методичних засад щодо розвитку у студентів мотивації до навчання, формування навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи, професійно значущих якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців, спрямованих на забезпечення глибокого засвоєння студентами знань з дисциплін навчального плану, формування у них умінь і навичок їх творчого застосування в процесі педагогічної діяльності, формування у студентів інноваційного типу свідомості, культури і в майбутньому – діяльності, інноваційного типу громадянина України, готовності запроваджувати інноваційний тип навчання й самому бути носієм зазначених рис.

Навчально-виховний процес університету забезпечували 4 інститути, 12 факультетів, 38 кафедр, на яких велася підготовка з 25 ліцензованих спеціальностей (з 12 спеціальностей велася підготовка магістрів, діяв екстернат).

Професорсько-викладацький склад університету становив 476 особи, з них штатних 349, сумісників – 127. Серед них докторів наук, професорів – 49, кандидатів наук, доцентів – 172.

Контингент студентів на початок навчального року складав 7382 особи, в т. ч. за формами навчання: денна – 3938, заочна – 3444; осіб, які навчалися за кошти державного бюджету – 3848, з них: 2974 – денна форма навчання,

2009-2010 навчальний рік: З МИНУЛОГО У ВПЕВНЕНЕ МАЙБУТНЄ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини – вищий навчальний заклад зі славною історією та хорошими перспективами.

За майже вісімдесятилітній період свого функціонування він завоював авторитет і визнання як в Україні, так і за її межами.

ня, 874 – заочна форма навчання.

Навчальний процес

У 2008-2009 н.р. в університеті здійснювалася підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями – "бакалавр", "спеціаліст", "магістр" на денній та заочній формах навчання. Навчальний процес на факультетах здійснювався згідно з навчальними планами, затвердженими МОН України. Майже всі факультети університету готували фахівців з подвійної спеціальності, що сприяло забезпеченню педагогічними кадрами потреб сільської школи. Ця проблема вирішувалася і шляхом підготовки (надання другої вищої освіти) з усіх основних спеціальностей.

Навчально-методична робота у 2008/2009 навчальному році була спрямована на такі аспекти: продовження впровадження кредитно-модульної системи навчання, адаптованої до національної системи навчання (I-III курси), удосконалення змісту навчальних програм, курсів; впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та інтерактивних методів навчання; індивідуалізація навчального процесу, посилення ролі самостійної та

індивідуальної роботи студентів; впровадження дистанційних курсів та технологій навчання (електронних засобів навчання, комп'ютерних навчальних програм); використання сучасних систем моніторингу якості знань студентів.

Усього академічних груп на факультетах університету – 520. На денній формі навчання – 314, заочній – 206. Усі дисципліни викладалися українською мовою.

Аналіз результатів заліково-екзаменаційних сесій свідчить, що середня якість знань студентів складала: денна форма навчання – 43%; заочна форма навчання – 50,2%. Середня успішність: денна форма навчання – 87,2%; заочна форма навчання – 96%.

Особливий акцент у звітному році був зроблений на впровадження сучасних систем моніторингу якості знань студентів. Комплексний моніторинг успішності та якості знань студентів мав системний характер і здійснювався в рамках впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

На факультетах університету навчальний процес здійснювався в умовах КМСОНП, що регламентувалося вимогами Тимчасового положення (наказ МОН України №48 від 23.01.04). Робочі навчальні плани з усіх спеціальностей, за якими здійснювалася підготовка фахівців, укладено з урахуванням вимог ECTS відповідно до наказу №812 МОН України від 20.10.04 року. Програми всіх навчальних дисциплін освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр", викладання яких здійснювалося на факультетах згідно до вищезазначених навчальних планів, укладено за вимогами ECTS. Деканати здійснювали регулярний контроль за оновленням діючих програм навчальних дисциплін.

Згідно діючих програм навчальних дисциплін укладено тематику ІНДЗ і перелік пропонованої студентам навчально-методичної літератури та Інтернет-ресурсів для виконання вищезазначених завдань. Мовна специфіка факультету іноземної філології зумовлює особливості організації самостійної роботи студентів, яка здійснювалася у вигляді попередньо розроблених навчально-методичних рекомендацій і тестових завдань, які пропонувалися студентам у міжсесійний період.

При формуванні навчально-методичного забезпечення навчального процесу студентів особливий акцент було зроблено на методичне забезпечення самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Минулого н.р. кафедрами університету прискорено процес випуску навчальних посібників з дисциплін, передба-

чених навчальними планами спеціальностей.

До участі в навчальному процесі запрошувалися провідні науковці України, що читали лекції, консультували виконання кваліфікаційних робіт, брали участь у конференціях. Із впровадженням кредитно-модульної системи навчання особлива увага стала приділятися використанню новітніх засобів навчання, комп'ютеризації та самостійній роботі при підготовці фахівців.

Наукова діяльність

Для сталого впровадження наукових досліджень у сферу практичної діяльності в університеті функціонує 2 центри подвійного підпорядкування АПН та МОН України (керівники: проф. Мартинюк М.Т. та проф. Побірченко Н.С.). У жовтні 2008 року підписано наказ про створення на базі університету спільно з Українським мовно-інформаційним фондом НАН України Міжвідомчого науково-дослідного Центру прикладної лінгвістики з підпорядкуванням НАН України та МОН України (директор – доц. Цимбал Н.А.).

Плідно працюють 7 регіональних науково-методичних центрів, 8 наукових шкіл під керівництвом професорів університету: Мартинюка М.Т., Кузя В.Г., Коберника О.М., Побірченко Н.С., Музиченка А.С., Кіпніса Л.А., Кузнець Т.В., Сивачук Н.П., котрі працюють над низкою педагогічних та економічних проблем. До 16 науково-дослідних лабораторій додалися лабораторія педагогічної компетентності (завідувач – доц. Ярошинська О.О.) та лабораторія «Археологія Уманщини» (завідувач – к.іст.н. Сокирська В.В.).

Такий кількісний склад науково-дослідних лабораторій, наявність науково-дослідних центрів є достатньою базою для створення науково-дослідних інститутів в складі університету. У вересні 2008 року та у лютому 2009 року було підписано накази про створення на базі університету чотирьох науково-дослідних інститутів: Історії освіти та педагогічної думки Наддніпрянської України (директор-професор Побірченко Н.С.), Історії та археології Східного Поділля (директор-професор Кузнець Т.В.), Дидактики вищої педагогічної школи (директор-професор Коберник О.М.), Археологічних культур Буго-Дніпровського межиріччя (директор-доцент Карасевич А.О.).

За державним замовленням у 2008-2009 навчальному році розроблялися 13 наукових досліджень: 4 фундаментальні дослідження та 9 прикладних розробок, які пройшли конкурсний відбір МОН України і над розробкою яких працювало 62 наукових співробітників. Серед них - 14 штатних працівників. Дві прикладні розробки виконувалися за рахунок спеціального фонду. За результатами досліджень опубліковано 10 моно-

графій, 1 підручник з грифом МОН, 13 навчальних посібників, 95 статей.

Наш університет бере активну участь в діяльності державних органів, які формують політику і розробляють механізми її реалізації в основних напрямках науково-технічного прогресу України. В університеті у жовтні звітного року був проведений розширений Пленум Наукової ради «Закономірності розвитку мов і практика мовної діяльності» НАН України, метою якого був розгляд когнітивних аспектів сучасних лінгвістичних досліджень в Україні. 3-4 червня 2009 року на базі університету проводилося виїзне засідання секції наукової ради МОН України за фаховим напрямом «Педагогіка, психологія, соціологія, проблеми освіти та науки». У її роботі взяли участь 28 науковців з різних університетів та наукових установ України.

Відзначився цей рік також великою кількістю проведених заходів різного рівня: 4 міжнародні та 23 всеукраїнські конференції і семінари.

Значна робота проводиться із захисту нових наукових рішень, розробок яких завжди передували науковим рішенням. Університетом минулого року отримано патент на корисну модель (спосіб отримання діаграми стиску бетону – проф. Азізов Т.Н.).

Ураховуючи значний внесок в розвиток вищої освіти і науки, в 2009 році низка співробітників університету в рамках Днів науки відзначена державними нагородами та відзнаками різних рівнів: 7 викладачів нагороджено медаллями та нагрудними знаками, 6 – Почесною грамотою МОН України, 4 – грамотою міського голови, 31 – грамотою університету; 14 осіб отримали грошові премії.

Для підготовки молодих науковців в університеті функціонує аспірантура з 9 спеціальностей та 4-х разових спеціальностей. У 2008-2009 н.р. в аспірантурі університету навчалось 79 осіб. 17 – на контрактній основі. В аспірантурах інших вузів навчається 37 викладачів. Усього у звітному році за результатами досліджень співробітників університету захистили 1 докторську (І.П.Рогальська) та 15 кандидатських дисертацій. Серед молодих науковців слід відзначити доцентів Сліду Н.М., Ящука С.М., Валюк В.Ф., яким згідно з рішенням колегії міністерства та постановою Комітету з державних премій України в галузі науки і техніки призначено стипендії Кабінету Міністрів України.

Нині науково-дослідна робота студентів є однією з найважливіших форм навчального процесу, тому в нашому університеті понад 2 тис. сту-

дентів працюють у наукових гуртках та проблемних групах; беруть участь у розробці науково-дослідних проектів. 11 студентів працюють у держбюджетних темах на штатній основі (з оплатою праці). Студенти залучаються до розробки педагогічних програмних засобів, методик розв'язання конкретних проблем навчального процесу з різних дисциплін у вищій та середній школі та дослідження їх ефективності. Спільно з викладачами ними розробляються методики викладання окремих розділів шкільної програми.

У 2008-2009 н.р. науково-дослідною частиною, інститутами, факультетами і кафедрами університету було здійснено підготовку кращих студентів університету до участі у Всеукраїнських студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт з навчальних дисциплін, напрямів та спеціальностей. До університетського етапу олімпіади було залучено близько 800 студентів (у порівнянні з минулим 2007-2008 н.р. – 750 студентів). На II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади університет представило 43 студенти (2007-2008 н.р. – 31 студент). За результатами участі переможцями і призерами стали 10 студентів (2007-2008 н.р. – 8 студентів) університету.

На II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт було направлено 35 наукових робіт вихованців нашого університету (2007-2008 н.р. – 21 наукова робота). На підставі рішень галузевих конкурсних комісій II етапу переможцями та призерами конкурсу стали 8 студентів університету (2007-2008 н.р. – 13 студентів).

Отже, в університеті проводиться інтенсивна робота із забезпечення якості вищої освіти європейського рівня. Починаючи новий 2009-2010 навчальний рік, маємо надію на подальший розвиток та усталення традицій, для чого є усі підстави: висококваліфікований професорсько-викладацький склад, талановиті та працелюбні студенти, належна матеріально-технічна база.

Щиро вітаю викладачів, студентів, усіх, хто пов'язав свою долю з освітою та наукою, з Днем знань. Бажаю міцного здоров'я, творчої наснаги, успіхів у роботі та навчанні!

З повагою, ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Михайло Мартинюк.

ГІМН УМАНЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

*Муз. Василя Семенчука.
Сл. Михайла Мартинюка.*

**Чумацький шлях — шляхів сплетіння,
Це стара Умань, університет.
Це Альма-матер, це надія наша
На школу й клас і на усе земне.**

**Безмежний світ та полюс в нім — родина.
Дитина й школа — це завжди святе.
І Альма-матер як надія наша.
На школу й клас і на усе земне.**

ТВОРЧИСТЬ, ДОСВІД, ЗНАННЯ

Н.РОГАЛЬСЬКА,
канд. пед. наук, доцент

Історія факультету дошкільної освіти – це етапи кількісного і якісного зростання висококваліфікованих педагогічних працівників-вихователів ДНЗ, вчителів початкової школи, практичних психологів, дефектологів, соціальних педагогів.

Грунтовну фахову підготовку студентів забезпечують три кафедри факультету: дошкільної педагогіки і психології (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Кузь В.Г.), теорії і методик дошкільної освіти (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент Іщенко Л.В.), корекційної педагогіки і психології (завідувач – доктор психологічних наук, професор Шеремет М.К.).

Основною метою виховання студентів на факультеті є всебічний розвиток особистості, здатної до інновацій та творчості, бо саме такою має бути діяльність фахівців дошкільної та початкової освіти.

Засадами підготовки майбутніх фахівців є глибоке знання викладачами своїх предметів, володіння арсеналом методів вивчення дитини, педагогічна етика і творчість, науково-пошукова робота, майстерність і мистецтво виховання, формування особистості громадянина України.

На факультеті працюють кваліфіковані творчі викладачі, які є єдиною командою. Це доктор педагогічних наук, професор, академік Кузь В.Г., кандидати педагогічних

наук, доценти Демченко І.І., Іщенко Л.В., Поліщук О.В., П'ясецька Н.А., Рогальська І.П. та ін.

Дев'ять наших викладачів навчаються в аспірантурі: Авраменко О.О., Бабій І.В., Бутенко О.Г., Берас Л.Д., Гаврилюк С.М., Залізняка А.М., Карнаух Л.П., Семчук С.С., Скрипник Н.І.

На факультеті сформована та активно діє наукова школа академіка Кузь В.Г., яка є центром підготовки педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

Невід'ємним складником навчально-виховного процесу є його органічне поєднання з науковими дослідженнями викладачів і студентів, впровадження результатів наукових досліджень в практику. На факультеті під егідою АПН України діє науково-дослідницька лабораторія: „Дошкільна освіта: історія, сутність, перспективи розвитку в XXI ст.“, працює регіональний центр інноваційних технологій дошкільної освіти.

Декан факультету дошкільної освіти, відомий вчений, педагог Світлана Сергіївна Попиченко відзначає свій золотий ювілей. Кандидат педагогічних наук, доцент, відмінник освіти України, Світлана Сергіївна є автором багатьох наукових праць з проблем розвитку, навчання, виховання дітей, історії педагогіки, управління освітньою системою ДНЗ, навчальних і методичних посібників з педагогіки вищої школи.

Усе своє життя Світлана Сергіївна присвятила дітям, дошкільній освіті.

Під час навчання у школі, в Уманському педагогічному училищі ім. Т.Г. Шевченка, в Київському державному інституті ім. О.М. Горького виявила себе відмінницею навчання, активним учасником громадської роботи. У цей час формується її педагогічне мислення, прагнення до знань. Після успішного закінчення інституту вступила до Київського державного педагогічного училища ім. Т.Г. Шевченка. Роки праці в педучилищі окрили молодого педагога, дали необхідну практику з методики викладання.

У 1992 році Світлана Сергіївна прийшла працювати викладачем в наш університет, а у 1998 році успішно захистила кандидатську дисертацію з теми „Розвиток теорії і практики дошкільного виховання в Україні (кінець XIX – початок XX століття)“ під науковим керівництвом доктора педагогічних наук, професора Кузь В.Г.

У лютому 2000 р. Світлана Сергіївна призначена відповідальною за організацію підготовки студентів зі спеціальності „Дошкільне виховання“.

Зі створенням у 2003 році факультету дошкільного виховання як самостійного підрозділу університету Світлана Сергіївна стала деканом.

Сьогодні С.С. Попиченко – відомий учений в галузі педагогіки, історії педагогіки і дитячої психології. Вона

опублікувала більше 60 наукових робіт. Наукові студії ученого присвячено розробленню проблем дошкільної та шкільної теорії і практики: реалізація наступності дошкільної і початкової освіти, діагностика і розвиток творчих здібностей дітей, організація різних видів діяльності дітей в НВК „Школа – дошкільний навчальний заклад“ тощо. Велике значення для науки мають видруковані вченим монографія та навчальний посібник з грифом МОН „Розвиток теорії і практики дошкільного виховання в Україні“. Як відомого історика дошкільної педагогіки Світлану Сергіївну запрошують опонувати дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Багато поколінь практичних працівників навчалися і продовжують навчатися у неї. Вона натхненно читає студентам лекції з психології, постійно передає свій досвід молодим педагогам, бере участь в методичних семінарах різних навчальних закладів. Проте найважливіше і найпочесніше завдання професійного життя Світлани Сергіївни – забезпечення якісної підготовки педагогічних кадрів для різних ланок освітньої системи.

У всьому розмаїтті цього насиченого життя факультету – творчість, досвід, знання, наснага, пошук, характер нашого шановного декана – Попиченко Світлани Сергіївни.

У ці дні ми, Ваші колеги, разом з Вами шановна Світлана Сергіївна з Вашою родиною, друзями, учнями, зустрічаємо Ваше прекрасне життя і бажаємо Вам сили, успіхів, здоров'я.

Успіху Вам не меншого, ніж досягнений досі, таланту, материнського та подружнього щастя.

З роси і води Вам! Моготі і благодії літа Вам, дорога Світлано Сергіївно!

ПРОБУДИТИ ПОЧУТТЯ ПРЕКРАСНОГО

Т.КРЕМЕТНА,
канд. пед. наук,
завідувач кафедри хореографії і музичного інструменту.

Уманський педагогічний давня має репутацію вузу, де не лише дають ґрунтовні та глибокі знання, але й такого, де студенти мають змогу повною мірою реалізувати свої творчі здібності, відчути всю повноту справжнього студентського життя. Неабияка заслуга в цьому викладацького складу мистецтво-педагогічного факультету. Завдяки їх зусиллям, Уманський державний педагогічний університет сьогодні став справжнім магнітом для багатьох абітурієнтів. І це природно – адже юнаки та дівчата, котрі обирають таку нелегку педагогічну ниву, орієнтуються на виховання у своїх майбутніх унчях відчуття прекрасного, сьогодні багато в чому вчать у творчих колективів вузу. Їхні художні смаки формуються під впливом таких відомих навіть за межами міста й країни колективів як ансамбль сучасного танцю «Візаві», тріо «Гонта», хор «Юність», хор «Кобзар», інструментальні ансамблі «Музичні візерунки» та «Аква-релі», вокальний ансамбль «Софія».

Про кожен зі згаданих колективів, про його творчий шлях та здобутки можна розповідати дуже багато. Та щоб зрозуміти всю масштабність роботи цих колективів, буде достатньо хоча б поверхово ознайомитися з їх концертною діяльністю з початку поточного року. Так, лауреат всеукраїнських та міжнародних конкурсів народний аматорський ансамбль сучасного танцю «Візаві» (керівник кандидат педагогічних наук Людмила Михайлівна Андрушук, балетмейстер-репетитор Сергій Володимирович Куценко) кафедри хореографії та музичного інструменту (зав. кафедрою кандидат педагогічних наук Тетяна Іванівна Кремешна) за період з лютого по червень має на своєму рахунку понад 12 виступів, у числі яких обласне «Свято танцю», яке відбулося в Черкасах і в якому брали участь кращі танцювальні колективи області, та обласне свято, присвячене 8 березня.

Яскраво зрікано кафедри хореографії та музичного інструменту є лауреат Всеукраїнського конкурсу, народний самодіяльний ансамбль народних інструментів «Аква-релі». Завдяки зусиллям керівника – Віри Степанівни Ка-

лабської, цей молодий колектив вже є знаним в Умані. 10 виступів в університетських та міських концертах, у тому числі звітний концерт колективу, який відбувся 16 квітня і де було представлено його найкращі музичні досягнення – вагомий здобуток за поточний навчальний рік.

Новою формою демонстрації досягнень кафедри став звітний концерт студентів-інструменталістів заочного відділу, де прозвучали кращі твори вітчизняних та зарубіжних композиторів-класиків, а також представників сучасного музичного мистецтва.

Чудовими творчими колективами відзначається кафедра музикознавства і вокально-хорових дисциплін (завідувач кафедри – кандидат педагогічних наук, доцент Дмитро Іванович Балдинюк). Так, лауреат Всеукраїнських та Міжнародних фестивалів та конкурсів народний аматорський колектив «Гонта» під керівництвом Валентина Анатолійовича Купчика здійснив багато виступів в Україні та за її межами.

Не меншу популярність має народний академічний хор «Юність», керівником якого є відомий в Україні хоровий диригент, лауреат багатьох міжнародних конкурсів Леонід Петрович Ятло. Саме під його керівництвом колектив став лауреатом і дипломантом Всеукраїнських та обласних фестивалів народної творчості. За весняний період минулого навчального року в заліку колективу участь у концерті для учасників олімпіади технологічно-педагогічного факультету, концерті, присвяченому учасникам другого етапу Всеукраїнської олімпіади з педагогіки, участь у творчому вечорі пам'яті Шевченка. У всіх згаданих заходах брали участь і п'ятикратний лауреат Всеукраїнських фестивалів народної творчості, народний хор «Кобзар» та народний інструментальний ансамбль «Музичні візерунки», керівником яких є Анатолій Тимофійович Купчик.

Справжньою перлиною інституту став народний автентичний ансамбль «Софія», – молоді дівчата під керівництвом Василя Васильовича Семенчука вже встигли підкорити немало сердець своїми чистими голосами. Пісні у їх виконанні не залишили байдужим жодного з присутніх на звітному концерті, присвяченому 10-річчю тріо «Гонта» та обласному конкурсі народної творчості «Великодній передзвін».

Наукова діяльність

ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

А.КАРАСЕВИЧ,
канд. філос. наук, доцент,
директор Науково-дослідного інституту археологічних культур Буго-Дніпровського межиріччя.

Близько трьох тисяч років до нашої ери територія України потрапила в орбіту найбільших цивілізацій світу. Трипільська культура – культура ранніх землеробсько-скотарських племен епохи міді на території лісостепової частини України і Молдавії, одне з найбільш яскравих явищ у розвитку первісного суспільства. Попри широке вивчення її вітчизняними та зарубіжними вченими, дослідження нових матеріалів зумовлює завжди і нові проблеми. Зокрема, проблем поселень-гігантів, дослідженням яких і займаються студенти історичного факультету УДПУ імені Павла Тичини під керівництвом провідних фахівців Інституту археології НАН України.

Науково доведено, що на території краю існує понад 40 трипільських поселень, дослідження яких допомогло б глибше пізнати життя трипільців. Численні знаряддя праці, речі культу і побуту, моделі житла трипільців, знайдені під час розкопок спеціальними експедиціями Інституту археології НАН України, дають певне уявлення про життя людини того періоду. Існує гіпотеза, що на території Уманщини був осередок такої ж високої цивілізації, як у Месопотамії.

Близько чотирьох тисяч років тому з-за лівого берега Дніпра прийшли на землі трипільців скотарські племена, які знищили їх поселення, а поля перетворили на пасовиська. Після себе скотарі залишили чимало курганів. За черепками, знайденими в цих курганах, було встановлено, що їм близько 2,5 тисяч років

і належать вони скіфам.

Зв'язок білогрудівської і чорноліської культур, які залишили предки слов'янського народу – праслов'яни, науково доведений відомими вченими. Батьківщиною праслов'ян у першому тисячолітті до нашої ери була територія Правобережного лісостепу України. На території Уманщини знайдено сліди чорноліської культури неподалік Білогрудівського лісу. Ця культура була генетично пов'язана з білогрудівською і є її продовженням. Ученими встановлено факт місцевого розвитку білогрудівської культури і перехід її у чорноліську до початку скіфського періоду. Білогрудівці і чорноліські були народом одного племені.

На території Уманщини знайдено також сліди поселень, які належать до зарубінецької культури.

Тому рішення ректорату про доцільність створення Науково-дослідного інституту археологічних культур Буго-Дніпровського межиріччя знайшло підтримку як серед наукової спільноти України, так і зарубіжжя.

Метою діяльності інституту є активізація археологічних досліджень та організація на наукових засадах евристичних наукових (археологічних та архівних) робіт з найдавнішого та давнього минулого нашого краю, опрацювання в лабораторіях археологічного матеріалу, поглиблення фахової підготовки студентів історичного факультету. Інститут створений з метою збереження і поповнення археологічних експонатів, включаючи фото і відеоматеріали проведення археологічних розкопок. У межах діяльності лабораторії інституту студенти беруть безпосередню участь в польових дослідженнях, здійснюють збір інформації, предметів матеріальної культури для історико-краєзнавчого музею факультету. Результати дослід-

ження використовуються для написання курсових, дипломних робіт, наукових статей. Співробітники інституту, студенти щорічно активно звітують про свою працю на міжнародних, всеукраїнських наукових конференціях і практичних семінарах.

Презентація Інституту відбулася на Міжнародній конференції, яка проходила на базі історичного факультету УДПУ імені Павла Тичини 23-24 липня 2009 року за участю науковців 7 країн світу – України, Швейцарії, Франції, Республіки Молдова, Республіки Болгарія, Великобританії, Республіки Польща. У вітаннях учасникам конференції, висловивши наміри ректор Уманського державного університету, професором Мартинюком М.Т., вченим секретарем Інституту археології НАН України Корвін-Піотровським О.Г., доктором археології (Франція, Париж, Сорбона) Джинджан Франсуа та доктором історичних наук, директором Інституту культурної спадщини АН Республіки Молдова Дергачовим В.А. прозвучали побажання, щоб і в майбутньому поглиблювати дослідження у галузі археологічних культур Буго-Дніпровського межиріччя і звітуватися про їх рівень на подібних дійствах. Конференція проходила протягом двох днів з відвідуванням трипільських поселень в с.Ледедзіно.

кого державного університету, професором Мартинюком М.Т., вченим секретарем Інституту археології НАН України Корвін-Піотровським О.Г., доктором археології (Франція, Париж, Сорбона) Джинджан Франсуа та доктором історичних наук, директором Інституту культурної спадщини АН Республіки Молдова Дергачовим В.А. прозвучали побажання, щоб і в майбутньому поглиблювати дослідження у галузі археологічних культур Буго-Дніпровського межиріччя і звітуватися про їх рівень на подібних дійствах. Конференція проходила протягом двох днів з відвідуванням трипільських поселень в с.Ледедзіно.

СТИПЕНДІЇ СТУДЕНТАМ-ВІДМІННИКАМ

Відповідно до наказу ректора університету академічну стипендію призначено студентам-відмінникам:

природничо-географічного факультету: Нагорній Юлії Василівні, Дериземлі Наталії Олександрівні, Трохименку Тарасу Григоровичу, Мудрицькій Юлії Володимирівні, Басістій Мар'яні Віталіївні, Бацуновій Ользі Миколаївні, Вовкотруб Ірині Олександрівні;

фізико-математичного факультету: Білятинській Ірині Миколаївні, Вовкотруб Сергію Олександровичу, Турзан Ірині Михайлівні, Лозі Галині Олександрівні, Декарчуку Сергію Олександровичу, Побережцю Сергію

Івановичу, Стрілецькому В'ячеславу Віталійовичу, Савченко Марії Василівні, Хмельяр Світлані Володимирівні, Собчук Ірині Михайлівні;

технологічно-педагогічного факультету: Боровій Ангеліні Володимирівні, Моргун Катерині Валеріївні, Колодій Валентині Василівні, Сивачук Наталії Сергіївні, Сиволдаєву Віталію Андрійовичу, Рижавському, Анатолію Івановичу;

факультету дошкільної освіти: Майборода Лілії Олександрівні, Рузь Галині Василівні, Гаврилюк Анжелі Валеріївні, Молчановій Оксані Юріївні, Амплєвій Вікторії Анатоліївні, Чорпті Тетяні Іванівні, Шаповал Тетяні Олегівні, Шаповал Оксані Олегівні, Поповій Марині Анатоліївні, Шевчуку Людмилі Анатоліївні;

факультету початкової освіти: Бурковецькій Ользі Олександрівні, Ліхолетовій Вірі Олександрівні, Кушнір Тетяні Олександрівні, Лощман Тетяні Григорівні, Глобенко Юлії Ігорівні, Івановій Любові Вікторівні, Камінській Юлії Володимирівні;

факультету соціальної педагогіки та практичної психології: Білоус Тетяні Володимирівні, Лимар Юлії Володимирівні;

факультету фізичного виховання: Дуднику Святославу Михайловичу, Шишко Ірині Олександрівні, Вакарчуку Максиму Миколайовичу, Ачкєвичу Костянтину Васильовичу;

мистецтво-педагогічного факультету: Гаврильченко Валентині Олександрівні, Сторожук Олені

Юріївні, Перевозноку Катерині В'ячеславівні, Криворотенко Анастасії Юріївні, Рибчак Ользі Петрівні;

історичного факультету: Кулик Ірині В'ячеславівні, Юрченку Віталію Руслановичу, Діденку Катерині Володимирівні, Ткач Юлії Миколаївні;

факультету української філології: Кочубей Оксани Миколаївні, Прутупі Ользі Вікторівні, Коваль Катерині Анатоліївні, Копитко Катерині Вікторівні, Богачик Олені Петрівні, Чухрій Аллі Федорівні, Гнатюк Анні Василівні;

факультету іноземної філології: Заболотній Єлизаветі Андріївні, Суржиковій Юлії Сергіївні, Петровській Ользі Сергіївні, Коваленку Сергію Олександровичу;

економічного факультету: Пуголовку Іллі Станіславовичу, Заварській Олені Олександрівні, Бріт Оресті Павлівні, Бручківській Наталії Олександрівні, Шемчук Анні Михайлівні, Коноваловій Марині Олександрівні.

Міжнародна діяльність

«Театр слова»

РОЗПОЧАВ РОБОТУ МІЖНАРОДНИЙ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ІНСТИТУТ

Н.ЦИМБАЛ,
канд. філол. наук,
доцент, директор Інститу-
ту філології та суспіль-
ствознавства.

Необхідність врахування
кращих надбань світової ос-
віти в реформуванні націо-
нальної школи України зумов-
лює особливу цінність міжна-
родних контактів. У розбудові
наукового й освітянського
простору без кордонів особ-
лива увага приділяється
вищій освіті, університетам
як центрам культури, знань
і досліджень, їхньому інтелек-
туальному потенціалу, що по-
стійно розвивається і вико-
ристовується в загальноєв-
ропейському інтеграційному
процесі з метою поширення
необхідних знань та усвідом-
лення спільних цінностей.

Уманський державний пе-
дагогічний університет має
досвід співпраці з науковими
і освітніми інституціями закор-
дону, що засвідчено підписан-
ням 34 угод про співпрацю.
Найефективніше ділове спів-
робітництво розвивається
з навчальними закладами
США, Великобританії, Франції,
Німеччини, Польщі, Білорусі
тощо. Усі заходи міжнародної
спрямованості, що відбуваю-
ться в університеті, націлено на ре-
алізацію сучасної політики і стра-
тегії держави, спрямованої на по-
дальшу розбудову національної
системи вищої освіти, її адапта-
цію до соціально орієнтованої
економіки, інтеграцію у євро-
пейське і світове співтовари-
ство. Відтак постала не-
обхідність створення окремої ко-
ординативної структури, яка б
спрямувала діяльність інсти-
тутів, факультетів, науково-
дослідних лабораторій та кафедр
університету у сфері міжнарод-
ного наукового, освітнього та
культурного співробітництва.

Такою структурою став
новотворений Міжнародний
культурно-освітній інститут
(директор - канд. пед. наук, до-
цент, Заслужений працівник
освіти і науки України
Н.М.Бріт), метою якого є коор-
динація наукової праці сту-
дентів, здобувачів, аспірантів,
докторантів, обмін результатами
дослідницької роботи зі спорід-
неними навчальними і науко-
вими установами закордону.
Роботу Центру націлено на
сприяння вивченню культур та
мов низки країн світу, поши-
рення інформації стосовно
прогресивних інновацій
в освіті, реалізацію міжнарод-
них, загальнодержавних, ре-

гіональних та місцевих про-
грам і проектів, інтенсифіка-
цію закордонних візитів сту-
дентів та співробітників з
метою навчання та стажу-
вання.

До складу Інституту вхо-
дять такі центри:

- Культурно-освітній центр
США;
- Британський культурно-
освітній центр;
- Німецький культурно-
освітній центр;
- Французький культурно-
освітній центр;
- Польський культурно-
освітній центр.

Реалізація діяльності ново-
створеного Інституту вже дає
результати. Так, у межах ро-
боти інституту було забезпе-
чено участь студентів у про-
грамах міжнародного студен-
тського обміну ICCP (США),
Work & Travel (США),
S.A.M.E.D.I. (Франція). На базі
інституту було проведено ро-
бочі зустрічі з представника-
ми міжнародних інституцій та
навчальних закладів закордо-
ну, зокрема 14 квітня 2009 р.
відбулася зустріч з радником
з питань культури та співро-
бітництва Посольства Франції
в Україні А. Дюрюфле та ата-
ше з університетського та на-
укового співробітництва Г. Ко-
леном з метою налагодження
співробітництва. У рамках ре-
алізації такої співпраці УДПУ
став одним із співорганізаторів
Міжнародної літньої школи
«Вивчення питань пам'яті
Центральної та Східної Євро-
пи», яка проходила з 4 по
11 липня в м. Умані під керів-
ництвом науковців з Канади,
Німеччини, Польщі, Франції,
України. Слухачами літньої шко-
ли були понад 20 молодих на-
уковців та аспірантів з
України, Сполученими Штатами
та Великобританії, Литви, Молдови,
Польщі, Росії, України, Франції та Чесь-
кої республіки).

14 травня 2009 р. відбула-
ся зустріч з представниками
Університету імені А. Міцкеви-
ча (Польща) та підписана уго-
да про співпрацю між Відділом
польської і класичної філології
Познанського університету й
Інститутом філології та суспіль-
ствознавства УДПУ. Новим
кроком цієї співпраці ста-
ло започаткування Міжвідді-
лових гуманітарних студій
(MiGuS) на базі Інституту.

24 червня 2009 р. відбу-
лась робоча зустріч з експер-
том ЮНЕСКО від Німеччини
Гунтером Кірстенем, який
керує програмами міжнародно-
го обміну студентів з України.

У перспективі діяльності
Інституту подальша активізація
міжнародного співробітництва,
проведення евристичних й те-
оретичних досліджень у різних
галузях освітньо-наукової ді-
яльності; підготовка і реалізація
спільних міжнародних науково-
освітніх проектів та літніх шкіл;
розробка та розповсюдження
навчально-методичної літе-
ратури; інформування під-розділів
університету про міжнародні
освітні організації, програми,
фонди, а також про участь сту-
дентів, науковців, молодих спеці-
алістів у конкурсах на здобуття
стипендій та грантів (Fulbright,
CEU, CUPP, IREX тощо); здійснен-
ня видавничої діяльності (випуск
інформаційно-методичної літе-
ратури, книг, брошур, посібників,
бібліографічних покажчиків, ог-
лядів тощо); проведення куль-
турно-просвітницької роботи,
організація лекцій, виставок з
метою популяризації міжнарод-
ного співробітництва; створен-
ня бази даних з кіно-відео-аудио-
фотоматеріалами, літературою,
електронними виданнями і доб-
рою Інтернет-ресурсів.

У рамках реалізації запланованої діяльності, Інститут планує
налагодити співпрацю з низкою
закордонних та вітчизняних на-
вчальних закладів та інституцій,
як-то: Рада Європи; Британська
Рада в Україні; Дім Нюрнберга;
Французький Центр; Посольство
США в Україні; Посольство
Франції в Україні; Американська
Рада з Міжнародної Освіти; Кор-
пус Миру; Офіс Програми ім.
-Фулбрайта; Центр Сприяння
Міжнародній Освіті «Освіта»;
Євразійська Асоціація Універси-
тетів, Росія, Москва; Європейська
Асоціація Університетів, Фран-
ція, Париж; Європейська Асоці-
ація Міжнародної Освіти; Ка-
надський Інститут Українських
Студій, Канада; Асоціація Націо-
нальних Студентських Спільнот
Європи тощо.

Загалом, створення Міжна-
родного культурно-освітнього
інституту окреслює подальші
перспективи міжнародної ді-
яльності університету, визна-
чає її пріоритети та напрями,
допомагає спрямуванню ді-
яльності окремих підрозділів уні-
верситету, викладачів, молодих
науковців та студентів у руслі
взаємного обміну інтелектуаль-
ними надбаннями та наукови-
ми досягненнями з науковцями
та освітянами інших країн, що,
безперечно, сприятиме по-
дальшій інтеграції системи вищої
освіти України в європейський
та світовий освітні простори.

ВИХОВУЄМО РИТОРИЧНУ КУЛЬТУРУ ОСОБИСТОСТІ

Першим до нас приходить Слово: з колісковою материнською піснею, тихою казкою, доброю ласкою. Нема просто Слова: воно або прокляття, або вітання, або краса, або біль, або бруд, або квітка, або брехня, або правда, або світло, або п'ятма... Мудре і добре Слово дає радість, нерозумне і зле, необдумане і нетактовне – приносьить біду. Словом можна вбити і оживити, поранити і вилікувати, посяяти тривогу і одухотворити, викликати посмішку і сльозу, породити віру і скувати поруху душі. Слово сильне, бо зросло на Вірі. Слово віще, бо несе під серцем Надію, як дитя. Слово чесне, бо освячене Правдою. Слово заповітне, бо покляне здобути Волю. Слово живе, бо зродилося з Любові...

І.СНІГУР,
викладач
педагогічної риторики
та виразного читання,
керівник майстер-
класу «Театр Слова».

Культура мовлення є од-
ним із найважливіших компо-
нентів духовної культури ос-
бистості і суспільства. З усіх
проявів культури вона найпо-
мітніша. Мовлення людини —
це її візитна картка. Інтелект,
почуття, характер, цілі й інте-
реси людини відбиваються в
тому, що і як вона говорить.
Брус Бартон стверджував,
що «убогість мовлення слу-
гує, як правило, зовнішньою
ознакою убогості духу». А
Сааді зазначав: «Умен ти или
глуп, велик ти или мал, не
знаем мы, пока ты слово не
сказал». Важко уявити інтел-
гентну, освічену, культурну
людину без гарного мовлен-
ня. «Для інтелігентної людини
погано говорити можна було
б вважати такою ж неприст-
ойністю, як не уміти читати і
писати...» (Антон Чехов).

Зі змінами комунікатив-
них традицій, що пов'язані з
демократизацією суспільного
життя і гуманізацією освітньої
системи в Україні, посилюва-
ється інтерес до виховання ритори-
чної культури особистості.
Новий комунікативний про-
стр потребує рівноцінних
співрозмовників, що можуть
обстоювати у процесі спілку-
вання власну позицію. Та, як
показують спостереження,
досить часто співрозмовни-
ки не можуть чітко і ясно ви-
словити свою позицію, ефек-
тивно реалізувати свої де-
мократичні права і свободи у
всіх сферах переконувальної
комунікації, у тому числі й у
педагогічній діяльності.

Саме тому в Уманському
державному педагогічно-
му університеті імені Павла
Тичини приділяється серйоз-
на увага вихованню ритори-
чної культури студентів, яка
охоплює духовно-моральну
культуру, культурну мовлен-
нєву, комунікативну (ритори-
чну етику) та сценічну (ви-
конавську) культуру. Красно-
мовство завжди вважалося
складником професіоналізму
вчителя, бо ж вимагало від
педагога вміння володіти са-
мостійним аналітичним ми-
сленням, високою етикою у
спілкуванні, мати харизматич-
ну якість подібатися учням,
надихати їх, вести за собою.

З 1998 року в універси-
теті діє майстер-клас «Театр
слова», створений за ініціати-
ви кандидата педагогічних
наук, професора Н.П.Сивачук.
Популяризації діяльності «Те-
атру слова» усіляко сприяв
колишній ректор вузу доктор
педагогічних наук, професор,
дійсний член АПН України
В.Г.Кузь. Знанням в Україні
майстер-клас став у період
очолювання його кандидатом
педагогічних наук, доцентом,
тепер професором кафедри
української мови та літерату-
ри, заступником директора
Інституту міжнародної еконо-
міки та інформаційних техно-
логій МАУП (м. Київ) Г.Л.Бон-
даренком.

Нині у навчальній ауди-
торії «Театр слова» прохо-
дять заняття з виразного чи-
тання, основ красномовства,
педагогічної та академічної
риторики. Метою дисципліни є на-
вчити студентів чітко і ясно
висловлювати власну думку,
будувати переконливу аргу-
ментацію, вільно виступати
перед аудиторією і емоційно
впливати на слухачів, воло-
діти гнучким, рухливим голо-
сом, дикцією, підкорювати го-
лос конкретним мовленнє-
вим цілям, мати чітко сфор-
мовані спеціальні знання,
уміння і навички, які визнача-
ють рівень риторичної куль-
тури особистості вчителя.

Педагогічна риторика, на-
приклад, має забезпечити ви-
рішення проблеми формуван-
ня комунікативної компетент-
ності майбутнього педагога,
оскільки дозволяє конкрети-
зувати основні положення

загальної риторики, проде-
монструвати специфіку вико-
ристання правил риторики
в реальній мовленнєвій пра-
ктиці, оволодіння професійним
мовленням.

Проблема навчання про-
фесійному мовленню і мовній
поведінці вчителя можуть
бути успішно вирішені у тому
випадку, якщо це навчання
ґрунтується на єдиній кон-
цепції, на базі цілісного курсу,
адресованого студентам пе-
дагогічних вищих навчальних
закладів. Основою цієї кон-
цепції може стати риторичний
підхід, орієнтований на пошу-
ки, теоретичне осмислення і
практичне втілення опти-
мальних шляхів оволодіння
ефективним, успішним, ре-
зультативним професійним
мовленням (Н.А.Іпполітова).

Мета курсу — формуван-
ня комунікативної компетент-
ності педагога, вдосконален-
ня його мисленнєво-мовленнє-
вої діяльності, оволодіння
словом як універсальним
інструментом спілкування,
навчання, виховання і дії.

У процесі вивчення курсу
майбутній педагог повинен умі-
ти екстраполювати основні за-
кони риторики на педагогічну
практику вчителя; вибирати
тему промови, аналізувати її,
збирати і систематизувати ма-
теріал із певної проблеми; на
основі спостережень і аналізу
базисних даних створювати «порт-
рет аудиторії»; аналізувати і
визбирати професійно значу-
щий мовленнєвий жанр, що
відповідає конкретній педа-
гогічній ситуації та створювати
максимально ефективну ко-
мпозицію промови, вести розго-
рнутий монолог, ефективну бесі-
ду з фаховою проблематики; ви-
рішувати комунікативні і мов-
леннєві завдання в конкретній
ситуації спілкування; логічно
правильно, точно, етично і емо-
ційно виражати думки в сло-
вах, відповідно до змісту, умов
комунікації і адресата, прагнути
при цьому передати в промові
свій індивідуальний стиль; во-
лодіти поєднанням мистецтвом
(диспут, полеміка, дискусія); си-
стемно аналізувати весь кому-
нікативний процес.

Розв'язуючи основні зав-
дання з формування ритори-
чної культури студентів, ми
свідомо передбачаємо мож-
ливість продовження, поглиб-
лення цього процесу в поза-
навчальний час через той самий
майстер-клас «Театр сло-
ва», де однією з форм навчан-
ня є індивідуальна робота. Крім
того, учасники майстер-класу
беруть участь у створенні і ре-
алізації сценаріїв літературних
вечорів, свят; виступають
у ролі ведучих і декламаторів
на концертах, фестивалях,
творчих змаганнях (так, на-
приклад, в обласному конкурсі
читців-декламаторів, присвя-
ченому 195-й річниці від дня
народження Т.Г.Шевченка (м.
Черкаси, 4 березня 2009 р.)
студентки факультету украї-
нської філології, учасниці «Те-
атру слова» Чухрій Алла і На-
талія Чумак здобули відповід-
но 2-е і 3-є призові місця);
здійснюють науково-дослід-
ницьку роботу, спрямовану на
підготовку до риторичної дія-
льності...

Загалом із вищесказаного
можемо виокремити щонай-
менше два важливі положен-

ня. По-перше, людина інтеле-
гентна, освічена, культурна
повинна розвивати правиль-
не, досконале мовлення. По-
друге, досягнути майстер-
ності в цій галузі можна лише
в тому випадку, якщо працю-
вати над собою: поповнюва-
ти знання, розширювати
світогляд, активно спілкува-
тися з іншими людьми, переї-
маючи не лише кращі зразки
мовленнєвої поведінки, але й
постійно духовно збагачуючи
себе.

Сьогодні у «Театрі сло-
ва», окрім щоденних занять,
проходять ознайомлювальні
екскурсії для гостей універси-
тету різного рівня, учасників
конференцій, семінарів тощо.
Не залишається осторонь
діяльність майстер-класу і
керівництво вузу, інституту
та факультету (зокрема, зав-
жди підтримують починання
майстер-класівців директор
Інституту філології та суспіль-
ствознавства — кандидат
філологічних наук, доцент
Н.А.Цимбал та декан факультету
української філології —
кандидат педагогічних наук,
доцент Г.П.Волошина; частим
і завжди бажаним гостем «Те-
атру слова» є ректор універси-
тету — член-кореспондент
АПН України, доктор педагогі-
чних наук, професор, Заслу-
жений працівник освіти і на-
уки України М.Т.Мартинюк).

Підсумовуючи сказане,
можемо з певністю зазначи-
ти, що викладання риторики
дисциплін в Уманському
державному педагогічному
університеті імені Павла Ти-
чини, загалом, і діяльність
майстер-класу «Театр сло-
ва», зокрема, сприяють задо-
воленню потреби нашої дер-
жави у вихованні людей ос-
бистісного типу, які вміють
самостійно мислити, переко-
нувати живим словом, спо-
нукати до дій в ім'я торже-
ства істини, добра і краси,
людей з високою риторичною
культурою.

Світ почався зі Слова, і
Україна починалася зі Слова.
Слово, як плуг, орало пра-
вильний переліг життя, і з чорно-
земної скиби його виростили
поети, і в кожного на устах у
часи неволі і радості була
своя, але одна молитва —
Україна.

Слово вічне, слово не-
вмирує своєю правдою, не
відвітує художньою красою.
Слово, як собор, і в його свя-
тості палахкотять, як свічки,
праведні душі поетів, і з бла-
китного купола благословляє
нас небо, і хоралом віри зли-
ваються голоси наших пред-
теч і сухих в одну молитву
— Україна.

Слово саяливе, бо з Сон-
ця благословилося. Слово
вічне, як вічна під небесами
його матінка-Земля. Слово
пророче — світлий Україні кризь
морок віків і пелену сліз, як
усміх дитини...

Слово, як писанка, що
освітила книгу як Храм душі,
а на її писаному дивовижно
барвистому крилі літописець-
народ вималював у віщих
знаках свій дух, свою красу,
своє ім'я — Україна...

На знімку:
учасники майстер-
класу "Театр слова".

МІЖНАРОДНА ЛІТНЯ ШКОЛА "ДОСЛІДЖЕННЯ ПАМ'ЯТІ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ ТА СХІДНІЙ ЄВРОПІ"

О.ЗАБОЛОТНЯ,
канд. пед. наук,
доцент, координатор з
міжнародної діяльності.

З 4 по 11 липня цього
року в Умані пройшли за-
няття міжнародної школи
молодих вчених, які пред-
ставляли Бельгію, Велику
Британію, Литву, Польщу,
Росію, Францію, Чехію, і,
зрозуміло, Україну.

Ініціаторами прове-
дження літньої школи ста-
ли посольства Польщі та
Франції в Україні, парт-
нерами виступили про-
відні вищі навчальні за-
клади та науково-дослідні
установи Канади, Польщі,
Росії, Франції та Украї-
ни. Умань серед співор-
ганізаторів представляли
Державний історико-
архітектурний заповідник
"Стара Умань", Націо-
нальний дендрологічний
парк "Софіївка" НАН
України та Уманський

державний педагогічний
університет імені Павла
Тичини.

Непересічна для Умані
наукова подія була присвя-
чена дослідженню й вивчен-
ню пам'яті на історичному,
політологічному та соціоло-
гічному рівнях і охоплювала
широке коло питань: від ко-
зацьких часів до бурхливого
й трагічного ХХ століття.

Програма школи була
написана: лекції провідних
науковців Європи, представ-
лення й обговорення дослі-

дницьких проектів, пере-
гляд художніх фільмів на
історичну тематику.

Важливим складни-
ком програми стали екс-
курсії нашим містом та
його околицями, під час
яких учасники школи оз-
найомилися з історією
Умані, парку "Софіївка" та
археологічними пам'ятка-
ми трипільської культури.

**На знімку: обговорен-
ня актуальних питань
збереження пам'яті у краї-
нах Європи.**

Творчість учасників університетського літературного об'єднання імені Миколи Бажана

ВЛИВАЙТЕСЬ У ПОЕТИЧНІ ЛАВИ!

М. ПАВЛЕНКО,
канд. пед. наук, доцент,
керівник літоб'єднання,
член Національної
Спілки письменників
України.

Тільки за попередній навчальний рік університетське літературне об'єднання імені Миколи Бажана за сприяння кафедри української літератури й українознавства та деканату факультету української філології провело чимало заходів: і поетичне дійство «Накликання снігу», і поетичне свято до Дня захоронення «Любовна геометрія», і загальноуніверситетський літературний конкурс «Мій Шевченко», й урочисте засідання, присвячене річниці дня народження Т.Шевченка (у вигляді зустрічі зі співробітниками Уманського музею діячів літератури й культури), і зустріч з цікавими людьми, письменниками Ольгою Тодчук і Володимиром Товкачем...

До найвидатніших подій можна віднести випуск і яскраву презентацію третього випуску поетично-прозового альманаху «Садова, 28». До речі, це видання (детальніше про його вміст оповідалося в попередньому випуску «Педагогічних вістей») вже встигло отримати багато теплих і схвальних відгуків. Ось як, наприклад, пише про книжку заввідділом інноваційних досліджень Науково-дослідного Інституту українознавства Тамара Варзар: «Мою дочку Риту, яка з сучасної літератури не визнає нічого, крім усяких «Гаррі Поттерів», спершу заінтригував вірш Олени Богачик «Хлопчачі обіцянки». Потім вона прочитала всю книж-

ку, навіть брала її з собою на відпочинок до бабусі в село. Так, зненацька ця книжка, разом із давно улюбленими книжками Лесі Українки, стала її настільною. Я й сама, попри те, що, признавшись, до альманахів узагалі ставлюся досить скептично, несподівано для себе прочитала «Садову, 28» із задоволенням. Гарні вірші! Усі гарні! Авторів так багато! А кажуть, що на «периферії» у студентів голова гірше варить. Коли б не так! Я приємно вражена і віршами, і тим, що люди їх пишуть, а не тільки думають про хліб насущний». Чи потрібні ще коментарі?..

Крім того, третій випуск альманаху став продовженням «ланцюжка» саме «літстудійних» видань. А це й книжка нашої випускниці Юлії Гончар «Філософія травня» (Черкаси, 2005), збірка переможця регіональних поетичних турнірів Віталія Олексієнка «Ангели ночі» (2008), поетична збірка Оксани Луцесівської «Візії» (Тальне, 2008), її ж книга прози для дітей «Дивні химерики, або Таємниця старовинної скрині» (Київ: Грані-Т, 2009).

Прикметно, що дві розкішні перемоги нашої випускниці,

сучасної письменниці Оксани Луцесівської (нині вона мешкає в США): у Міжнародному конкурсі творів для дітей «Золотий лелека» (II місце, 2008 рік) і в Міжнародному літературному конкурсі видавництва «Смолоскип» (I місце, 2008 рік) у номінації «Дитяча література»; а також влаштована учасниками літоб'єднання зустріч із Оксаною Луцесівською — це ще три знакові події 2008-2009 навчального року!

Ні, ще не все: зовсім недавно надійшли звістки про перемоги щойно згаданих Оксани Луцесівської та Юлії Гончар у віртуальному літконкурсі «Рукомесло» і про пер-

ше місце Артура Цикалюка в обласному поетичному конкурсі!

Навіть улітку наші поети не дрімали. Принаймні, вмірилися здійснити ще давню мрію — з'їздити на батьківщину Василя Стуса, в село Рахнівка Гайсинського району, що на Вінниччині (між іншим, нинішньої осені — чергова річниця з дня його загибелі 4 вересня 1985 року). Відвідали двір і місце, де стояла Стусова хата, познайомилися із Поетовою тіткою Параскою Семенюк, із привітними вчителями школи, де розміщено музей (майже всі вчителі — теж випускники нашого ВНЗ!).

Мабуть, варто зазначити й те, що деяким учасникам літоб'єднання виділено щорічну стипендію видавництва «Смолоскип» (Київ), призначену для обдарованої молоді. Та й узагалі, поезія — це те, що робить наше життя і світ кращими. Тому запрошуємо всіх першокурників, які з нею приятелюють, без вагань уливатися до наших лав!

На знімках:
на місці хати, в якій 6 січня 1938 року народився Василь Стус. Друга зліва — Поетова тітка Параска Тимофіївна Семенюк; учасники літоб'єднання біля криниці, яку колись, ще в 1930-і роки викопає поетів батько, Василь Стус.

Тетяна КУЦЬ,
студентка факультету
української філології

* * *
Холодна мокра осінь за вікном,
З дощами без кінця і краю.
І час, немов напоєний вином,
Шалено день за днем збігає.

Мені так мало світла і тепла,
І плед із чаєм не допомагають...
Уже субота?... Як швидка вода
Життя, хоч не вирує, та — спливає!..

Втомилась плакати осінь золота,
Короткий день повільно догорає.
Нікому непотрібність, самота...
Ти плачеш? Ні! Не плач!
Життя — триває!..

Катерина ПРИБИЛКО,
студентка факультету
української філології,
переможець університетського конкурсу
«Мій Шевченко»,
авторка численних публікацій у пресі,
стипендіат фонду «Смолоскип»

* * *
Немов біля колисоньки
Співає осінь пісеньку.
А листя все летить, летить
І за ногами шарудить.

А осінь все співає-шепоче,
Немов когось приспати хоче,
З дерев шаруддячко кидає,
І шелестить, і шелестяє!..

І листя все собі шумить,
В промінні сонця шерехтить.
Тс-с-с! Тихіше, тишечко:
Тут спить маленьке літечко!..

* * *
Маленький «працівник культури»
Картини творить із природи.
Розсіває за моїм вікном.
Прикрившись свіжим полотном,
Сумлінно кольори наносить.
Мені б, кажу, картину «Осінь»!
А він: «Ще літа крапелину!»
Я лиш рахую кожну днину,
Була б вже фарби відірвала
Та в осінь все розфарбувала!
А він уперся і малює
І день, і ніч. А я слідоку:
О! Лист багрянний!.. Знов зелений!
Чи він знищується із мене!
Питаю: «Дядьку, скоро осінь?»
А він мовчить: терпіння просить.
І все малює та малює...
А я — хвилиночки рахую!

Ярослав КРИЦЬКИЙ,
студент факультету
української філології

* * *
Якось непомітно, зовсім тихо
Змарніла моя віра.
Поглянув в дзеркало, і як на лихо,
Я там побачив... звіра!

* * *
Небо плаче червоними сльозами,
Нуртує полум'я у скронях.
З'явився на світ, але — з ножами.
...І кров стікала по долонях!..

* * *
Прохолоди! Це моя сумна потреба:
У панорамі всіх нічних зірок;
В соборі з хмар на яснім небі
У місті вітряних думок.

* * *
у горлі сліз краплини
Поплачемо іще раз,
Ще дві останні
Ці хвилини.

* * *
Два мудреці по світу мандрували:
мудрець №1 та №2.
Однак дороги, мудрії, не знали,
навпомацки йшли, таке буває!
Бо перший думав, що дорожку знає
Широкочололий старець №1.
А №2 надії покладає,
Що перший знає, де дорога не крива.
Два мудреці століттями блукали,
Та й заблукали у сучасні дні.
Ви часом їх ніде не зустрічали?
В основі людства мудреці дурні!

* * *
Брехня — отрута, смердюча та гидка.
Її побачиш, вона поширяться, як чорна туш.
Лезами поріже, зжере дотла.
Зоставить лиш скалічену стражданням душу.

Алла СУЛИМА,
студентка факультету
української філології

* * *
Все місто спить,
Лиш я не сплю.
Все місто спить,
Яке люблю.

І наче ковдра, сніг отак
Асфальт вкриваючи, лежить.
І жоден птах вже не літає:
Він завтра вранці полетить.

Лиш я не сплю. А ще не спить
Зі мною подруга моя.
На мене дивиться й мовчить.
Журба — таке її ім'я.

* * *
Давно вже свічка догоріла,
Скрізь темряву і прохолода.
І чути лиш тремтіння тіла,
І ліжко — наче брила льоду.

Я — сніг, я — лиш замерзла крига,
І на душі моїй — зима.
І серце б'ється важко й стиха,
І пульсу майже вже нема.

Тетяна ХОРЬКОВА,
Студентка факультету
української філології

* * *
Колодязь пам'яті
все глибшає,
А в нім — озера і ліси.
І в темі такій стають
все тихшими
Струмків загублених голоси.

Минуле я черпаю щедро,
Неначе воду, дістаю.

Мій погляд гострий, прохолодний
Направлений тепер в нікуди.
Пройшло вже, що було сьогодні,
І байдуже, що завтра буде.

Весна не прийде вже ніколи.
Я не чекаю, схаменулась.
Тому в душі так похололо,
А серце льодом обернулось.

* * *
«Давай залишимося друзями», —
Сказав мені ти ледве чутино.
Враз небо затріщало грозами
І дощ полив. Та — не почув ти.

Відводив очі на вікно, на стіни,
У вічі так мені і не поглянув.
Я ж гострий ніж відчула в спині,
Який мене зрадливо ранив.

Банальна фраза, навіть не сумна
Мої всі мрії роззубила
Та зруйнувала геть усе вона,
Що берегла я і що так любила.

У вигадці, в брехні погрузли ми.
До чого призведуть слова ці?
«Давай залишимося друзями» —
Мов кістка, кинута собаці.

Ланцюг в глибинах знову щезне,
Я ж — у безодні на краю.

Бушує глибина, несе
В землі холоднее нутро.
Ще раз — і обірветься все...
Душа, як повне відро...

Ще мить — і остаточно зникне
Шматочок неба наді мною.
І дух розлілється,
і дух востаннє крикне,
Поглинтий століттями,
як млою.

Ганна СОКОЛЧУК,
студентка факультету
української філології

* * *
Повернися в мою осінь,
Повернися хоч на мить!
Хай мій сум —
хлопчисько босий

З жовтим
листям відлетить.
Відлетить
й не повернеться —
Залишайся тільки ти!
Серце лиш для тебе
б'ється.
Мабуть, це вже —
назавжди.

ВІДПУСТИ

Не чіпай те,
що кинув під ноги.
Не тривож мою душу,
благаю!

Я і так у полоні
тривоги
І як жити без тебе —
не знаю.

Не жбурляйся пустими
словами —
Я не вірила в них
і не вірю,

Бо безодня оця,
що між нами,
Без жалю поглинула
мрію!

Нащо знову тривожити
ти рани?
Чом не можеш
тихо піти?

Почуття твої —
то лиш омана.
Відпусти.
Відпусти.
Відпусти.

Педагогічні

Газета Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

ВІСТІ

Засновник: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Головний редактор — кандидат філологічних наук, доцент Н. А. ЦИМБАЛ.

Наша адреса: 20300, м. Умань, вул. Садова, 28

- За зміст і достовірність відповідальність несе автор публікацій.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Редакція залишає за собою право виправляти і скорочувати матеріали.

Газета надрукована Уманським видавничо-поліграфічним підприємством управління у справах преси та інформації Черкаської облдержадміністрації.

Реєстраційний номер ЧС №610
Тираж 750 прим.
Замовлення №3